

DEPARTEMENT
ONDERWIJS & VORMING

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

Nederlands in het Vlaamse onderwijs

Instructietaal en vaktaal

Achtergrond

- ▶ PIRLS/2016 (Begrijpend Lezen 10-jarigen)
 - Systemische achteruitgang
 - 20% 10-jarigen haalt basisniveau niet
 - Nederland: quasi identiek maar VL grootste “val”
- ▶ PIRLS-Repeat/2018 (dan 12 j.)
 - Zelfde cohorte: achterstand van 4de lj ingehaald
 - Maar nieuw tekort
- ▶ PISA/2018 (15 j.)
 - Problematiek herhaalt/verscherpt zich

Andere ext.evaluaties/proeven

► Linken met taal worden ondertussen benoemd in

- TIMMS/2019
- Peiling Mens- en Maatschappij
- Peiling Burgerschap
- ...

2015: TU maakte samenhangende visie op de rol van taal en taalvaardigheid in onze complexe, hyperdiverse en meertalige 21ste-eeuwse samenleving
+ antwoord hoe het onderwijs Nederlands er zou moeten uitzien om daar maximaal bij aan te sluiten.

► 2016-2017 'Iedereen Taalcompetent! Visie op de rol, de positie en de inhoud van het onderwijs Nederlands in de 21ste eeuw'

= Vormt basis voor de vernieuwing van de eindtermen in BAO en SO en voor de leerplannen.

Na PIRLS/2016

Taalunie werd ingeroepen

- Visie: 8 Aanbevelingen Taalraad/ 2018 afgeklopt in Comité van Ministers Taalunie (eind 2019)
- Via brede/gezamenlijke inzet van de partners : TU + onderwijsverstrekkers + Inspectie + CJM + Literatuur Vlaanderen...
- Vertaling in strategische acties per domein (zandloper)
- Voor OND: Competentiebenadering: kennis/Technisch Lezen + vaardigheden/Begrijpend Lezen + attitudes/Leesmotivatie
- 4 vaardigheden: lezen – luisteren – schrijven - spreken

VISIE: 8 aanbevelingen van de Taalraad Begrijpend Lezen (op basis van iedereen Taalcompetent)

- 1: geef leraren en schoolleiders de mogelijkheid om zich te professionaliseren.
- 2: implementeer het gebruik van effectieve leesdidactiek in de lerarenopleiding.
- 3: versterk de samenwerking tussen onderwijs en cultuur op macro-, meso-, en microniveau.
- 4: stimuleer onderzoek en instrumentontwikkeling ten behoeve van het onderwijs in begrijpend lezen, met name

rond formatieve feedback en het implementeren van effectief onderwijs op de klasvloer.

5: betrek materiaalontwikkelaars en methodemakers

6: zorg voor verankering van begrijpend lezen in het curriculum

7: creëer een online vindplaats (portaalsite) voor informatie over begrijpend lezen en leesmotivatie.

8: zorg voor samenhang en overzicht in de acties die uitgevoerd worden i.s.m. de Taalunie

STRATEGISCHE ACTIES Taalunie

- ▶ Rol : bruggenhoofd: beleid van VL-NL partners is autonoom
- ▶ Kwaliteitscontrole + specifieke opdrachten
- ▶ Gezamenlijk VL-NL:
 - Taalraad (BAO / + SO + VO?)
 - Databank Rijke Teksten (2020-2024)
 - LeesScan voor het onderwijs (2020-2024)
 - De taalcompetente leraar* = nieuw referentiekader voor taalcompetenties van leraren (dec.2020)
 - pre-onderzoek naar toetsen en evalueren van taalcompetenties (2021 e.v.)

STRAT.ACTIES DOV

- ▶ Nederlands in Regeerakkoord 2019-2024
- ▶ Prior.Nascholing 20-21/21-22 Begr.Lezen (128 schoolteams)
- ▶ Taalstimulerende Activiteiten - buitenschools (+80/50 uitrol)
- ▶ Lezen op school (40/22 uitrol) (344 schoolteams)
- ▶ Zomerscholen (175/2020): sterk accent op Nederlands
- ▶ Projecten Canon Cultuurcel
- ▶ Taalscreening en taalintegratietrajecten
- ▶ OBPWO-Onderzoek 2021: uitrol Taalraad / LOS / kenmerken en voorwaarden van effectiviteit goed leesonderwijs op de klasvloer
- ▶ TOTAAL: 5,6 milj.euro

STRAT.ACTIES DOV cont.

- ▶ Professionalisering
- ▶ Engagementsverklaring AHOVOKS Onderwijsverstrekkers en uitgeverijen/GEWU (2019, uitrol 2021) na Peiling Nederlands
- ▶ Taaloverleg DOV-Kabinet
- ▶ Advies beleid NL 2021: lerende netwerken leerkrachten Nederlands en NL als instructietaal, samenwerking met Vlaams Talenplatform, doorlopende leerlijnen, Leesoffensief, taalcompetentieversterking leerlingen en leerkrachten, elke leerkracht is een taalbewuste leerkracht, in samenspraak met breed middenveld/mij.geledingen

► Overzicht NL Beleidsdomein OND : op Sharepoint/Talenbeleid

lopende acties over de legislaturen heen
RA 2019-2024

Departement OV + Agentschappen

Prioriteiten 2021 binnenkort te bepalen

Voorstel prioriteiten Nederlands 2021

padlet
andemoor · · · · · minder dan een minuut
Onderwijs Nederlands in Vlaanderen 2019-2024
Top 5 Nederlands 2021 (https://padlet.com/andemoor/bookmarks)

1. Lerende netwerken Nederlands
In een lerend netwerk wisselen leraren en docenten vanuit een gezamenlijke interesse voor het kennisgebied Nederlands doelbewust kennis en ervaringen uit. Zo ontwikkelen ze nieuwe inzichten, oplossingen of werkwijzen.

2. Vlaams professionaliserings- en expertisenetwerk
Maak werk van de uitwerking van een Vlaams professionaliserings- en expertisenetwerk om nascholing voor leraren structureel, (kosten)efficiënt en onderzoeksgebaseerd uit te werken en op te volgen.
Zorg daarbij voor een onderwijsklimaat waarin structurele nascholing voor leerkrachten en directies vanzelfsprekend, structureel mogelijk en financieel haalbaar is.
= prioriteit Vlaams Talenplatform

3. Doorlopende leerlijn Nederlands
Jongeren moeten een hele taalevolutie doormaken. Aan de hand van een leerlijn kan het onderwijs de kans aangrijpen om de aansluiting tussen onderwijsniveaus te verbeteren. De volgende 6 stappen zijn essentieel om tot een doorlopende leerlijn te komen:

1. Zorg ervoor dat alle leraren taalbewuste en taalcompetente leraren zijn
2. Stem kleuter-, lager en secundair onderwijs beter op elkaar af
3. Teken een leerlijn voor taalcompetentie uit van kleuter-, over lager onderwijs tot aan het einde van de derde graad van het secundair onderwijs.
4. Ontwikkel ondersteunende kijkwijzers/feedbackformulieren met aandacht voor taal voor leraren.
5. Zorg voor een analyse-instrument om te beoordelen of

4. Leesoffensief
Vanuit onderwijs ligt de nadruk binnen het Leesoffensief op de samenhang tussen technisch lezen-leesbegrip (begripend lezen)-leesmotivatie. Voor het luik cultuur ligt de nadruk op leesmotivatie.
Samenstelling stuurgroep: 11 januari.

5. Afsprakenkader met Welzijn, Agentschap Integratie en Inburgering, VRT, ...

STRATEGISCHE ACTIE DOV + Cultuur (PIRLS + studie CJM): VL Leesoffensief

- ▶ MED VLAREG 18/12/2020 – cfr.NL Leesoffensief Tweede Kamer
- ▶ 6 doelstellingen
 1. Start bij allerjongsten: 0-3/3-6 jaar (+ Welzijn)
 2. Versterken vaardigheden van de leerkrachten + leesbeleid op elke school
 3. bibliotheken centraal in leesbevorderingsnetwerk
 4. leesonderwijs is cruciale bouwsteen van de culturele en persoonlijke ontwikkeling van kinderen en volwassenen;

Leesoffensief cont.

5. onderzoek naar goede methodieken en digitale innovaties i.f.v. leesvaardigheid;

6. Brede communicatiecampagne vanuit alle geledingen

- ▶ Cfr. STEM-Actieplan (10 jaar of 3- 6 -9)

- ▶ Kerngroep + brede Klankbordgroep (uitgevers, ouders, BoekenOverleg, VOCVO, Armoedeverenigingen, All, Commissie Brinckman “Beter Onderwijs”, Vlaamse Canon...)

- ▶ Link met andere adviesorganen

- ▶ Timing: start eind januari, operationeel plan mei 2021 VlaReg

► Conclusies:

- Drama is OK: feiten en cijfers
- Samenwerking tussen Deptn.
- Idealiter met sterke externe partners/kennisinstituut
- internat.partnerschap is +
- Samenhangende adviezen
- Radarwerk /netwerking i.f.v. eigenaarschap en snelheid
- Eigenaarschap bij gebruikers/uitvoerders centraal plaatsen

https://www.youtube.com/watch?v=0_kjctTbMHA

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

DEPARTEMENT
ONDERWIJS & VORMING